

PROGRAM

9:30
slavnostní zahájení konference

10:00–10:30
Marie-Elisabeth Ducreux
Jaké možnosti seznámit se
s dílem Václava Hájka z Libočan
měli čtenáři 17. a 18. století?

10:30–11:00
Lucie Storchová
Kolportér Hájkových výmyslů?
Jan Dubravius a jeho interpre-
tace Kroniky české

11:00–11:30
Vlastimil Brom
Hájkova Kronika česká a její německý překlad
Johanna Sandela (se zvláštním zřetelem k projevům
konfesních rozdílů autora a překladatele)

11:30–12:00
Bořek Neškudla
Dobnerova edice překladu Hájkovy kroniky

12:00–13:30
PŘESTÁVKA NA OBĚD

13:30–14:00
Jan Malura
Ztvárnění krajín a míst v Hájkově kronice

14:00–14:30
Eszter Kovács
Václav Hájek z Libočan v uherské
jezuitské literatuře

14:30–15:00
Jan Pišna
„Vyšel oheň v Menším Městě pražském“
Hájkova reportáž o požáru Malé Strany a Pražského
hradu z roku 1541

15:00–15:30
Tomáš Havelka
Hájkova adaptace Života Adamova (Solferna)

15:30–16:00
Alena M. Černá
„Kdo chce škody zbýti, nedaj jiskře ohněm býti“
Požár v kronice a v jazyce (na materiále textů
Václava Hájka z Libočan)

16:00–16:30
Nina Weissová
Recepce Hájkovy kroniky v legendistice 19. století

16:30–17:00
Josef Váček
Drahá perla v temnosti pohanské
zrozená. Svatá Ludmila a Tetín
pohledem neznámého autora na
počátku 18. století

17:00–18:00
PŘESTÁVKA NA VEČEŘI

18:00–19:30
Skrze ctnosti a mučednictví
kněžny Lidmilly hrad a město Tetín
přemilostně osvíceno bylo
Pořad sestavený ze svatoludmilských legend,
kázání a písní v širokém rozpětí od 10. do
začátku 19. století. Literární texty čtou studenti
oboru Dějiny evropské kultury Katolické
teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze,
hudebně doprovází Michael Pospíšil a Ritornello

VÁCLAV HÁJEK Z LIBOČAN NA TETÍNĚ

Návrat autora
na místo činu | Konference
s mezinárodní účastí

17. listopadu 2017 | od 9:30

v Kulturním domě,
Na Knížecí 2, Tetín

Moderuje Petr Voit
(Ústav informačních studií a knihovnictví
Univerzity Karlovy, Praha)

Pořádají obec Tetín
Sdružení svaté Ludmily
Ústav pro českou literaturu
Akademie věd České republiky, v. v. i.

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

 Česká televize

1100 let
SVATÁ
LUDMILA

 Region
Český rozhlas
FM 100.7

Katolický
týdeník

Vlastimil Brom

(Ústav germanistiky, nordistiky a nederlandistiky, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno)

HÁJKOVA KRONIKA ČESKÁ A JEJÍ NĚMECKÝ PŘEKLAD JOHANN A SANDELA (SE ZVLÁŠTNÍM ZŘETELEM K PROJEVŮM KONFESNÍCH ROZDÍLŮ AUTORA A PŘEKLADATELE)

Príspevek je venovan nemeckému prekladu Hájkovy *Kroniky české*, který pořídil Johannes Sandel a který poprvé vyšel v letech 1596 a 1598. Vedle souhrnného představení osobnosti překladatele a jeho působení bude hlavní pozornost zaměřena na charakteristiku překladu a specifika jeho práce s českým originálem, zvláště v obsahové a stylizační rovině. Předmětem konkrétního rozboru jsou možné projevy konfesních rozdílů mezi českým autorem a překladatelem do němčiny, jež je možné zachytit ve vybraných pasážích s náboženskou tematikou.

Alena M. Černá

(Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, v. v. i., Praha)

„KDO CHCE ŠKODY ZBÝTI, NEDAJ JISKŘE OHNĚM BÝTI“ — POŽÁR V KRONICE A V JAZYCE (NA MATERIÁLE TEXTŮ VÁCLAVA HÁJKA Z LIBOČAN)

V příspěvku se budeme věnovat obrazu požáru, jak jej čtenářům zprostředkovávají díla Václava Hájka z Libočan *Kronika česká* a *O nešťastné příhodě, kteráž se stala skrze oheň*... Podáme přehled výrazů, které se k požáru a jeho jednotlivým fázím (vznik, průběh, následky atd.) vztahují, a upozorníme na rozdíly mezi touto slovní zásobou z první poloviny 16. století a odpovídajícím lexikem v současné češtině.

Marie-Elisabeth Ducreux

(Ecole des hautes études en sciences sociales, Centre de recherches historiques, Paris)

JAKÉ MOŽNOSTI SEZNÁMIT SE S DÍLEM VÁCLAVA HÁJKA Z LIBOČAN MĚLI ČTENÁŘI 17. A 18. STOLETÍ?

Kronika Václava Hájka z Libočan ve svém původním českém vydání nebyla až do začátku 19. století znovu přetištěna. Nabízí se otázka: Jakými cestami se mohlo udržovat vědomí o jménech a díle autora v širších čtenářských kruzích? Na základě dvou odlišných typů pramenů, životopisů českých svatých patronů a kalendáře, se příspěvek zaměří na problém přežívání tradice o Hájkovi na konci 17. a na začátku 18. století.

Tomáš Havelka

(Filozofický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i., Praha)

HÁJKOVA ADAPTACE ŽIVOTA ADAMOVA (SOLFERNA)

V roce 1553 vydal Sixt z Ottersdorfu v tiskárně Jana Kosořského z Kosoře knihu *Život Adamův aneb jinák od starodávna Solfernus*, kterou podle záznamu v závěru knihy připravil Václav Hájek z Libočan. Kniha pak vyšla znovu v letech 1564, 1600, 1601 a 1721. Jde o Hájkovu úpravu pozdně středověkého textu: tak setrvalá recepce díla od konce 15. století až po první polovinu 18. století je v české literatuře zřídka. Přesto se literární historie *Solfernovi* nikdy výrazně nevěnovala, býval odsouván spíše mezi kuriozity. Ve svém příspěvku se budu věnovat Hájkovým úpravám a některým významnějším kontextuálním otázkám textu.

Eszter Kovács

(Országos Széchényi Könyvtár, Budapest)

VÁCLAV HÁJEK Z LIBOČAN V UHERSKÉ JEZUITSKÉ LITERATUŘE

Kronika česká Václava Hájka z Libočan je plná odkazů na uherské dějiny, přesto byl Hájek v soudobé uherské literatuře poněkud upozádněn. Hájkovu kroniku pro uherské čtenáře objevil Bohuslav Balbín, který byl v Uhrách mnohem známější a z Hájka často citoval. Znalost díla Václava Hájka dostala nový impuls poté, co Gelasius Dobner, který spolupracoval s uherskými jezuitskými historiky, *Kroniku českou* přeložil (zčásti) do latiny a doplnil ji kritickými poznámkami. Díla, ve kterých najdeme odkazy na Hájkovu kroniku, se dají rozdělit do tří žánrů: historiografie, duchovní literatura a historické drama. Ve svém příspěvku bych chtěla ukázat několik příkladů, jak v těchto dílech čerpali z Václava Hájka uherští jezuité.

Jan Malura

(Katedra české literatury a literární vědy, Filozofická fakulta Ostravské univerzity)

ZTVÁRNĚNÍ KRAJIN A MÍST V HÁJKOVĚ KRONICE

Príspevek se zaměří na Hájkovu tematizaci vybraných prostorů, půjde zejména o hory, důlní lokality, řeky, popř. širší krajinné celky (města ponecháme stranou). Posoudí frekvenci jednotlivých typů míst a jejich významové akcenty. Bude reflektovat metody zobrazení místa (vyprávění, deskripce, použití ustáleného toposu apod.). Referát naváže na předchozí bádání (T. Klimek, V. Cílek, E. Maur, J. Malicki aj.) a bude vycházet z konkrétních textových úryvků.

Bořek Neškudla

(Strahovská knihovna Královské kanonie premonstrátů na Strahově)

DOBNEROVA EDICE PŘEKLADU HÁJKOVY KRONIKY

Príspevek je motivován nálezem neznámého zlomku tištěné sedmé knihy překladu Hájkovy kroniky vydávaného Gelasiem Dobnerem, který byl objeven dr. Hedvikou Kuchařovou ve Strahovské knihovně. Pravděpodobně se jedná o svázané korekturní obtahy, získané zřejmě Bohumírem Dlabáčem. Príspevek bude venován celku Dobnerovy edice kroniky, jejímu vzniku a širšímu kontextu v rámci osvícenského dějepiscetví.

Jan Pišna

(Ústav pro českou literaturu Akademie věd České republiky, v. v. i.)

„VYŠEL OHEŇ V MENŠÍM MĚSTĚ PRAŽSKÉM“ HÁJKOVA REPORTÁŽ O POŽÁRU MALÉ STRANY A PRAŽSKÉHO HRADU Z ROKU 1541

Príspevek se zaměří na dochovaná česká a německá vydání Hájkova spisu *O nešťastné příhodě*..., který sepsal a vydal krátce po jednom z nejničivějších pražských požárů, při němž byla zničena značná část Malé Strany, Hradčan a Pražského hradu. Hájek byl nejen očitým svědkem, ale také postiženým, neboť bydlel nedaleko domu s názvem Bašta, z něhož 2. června 1541 vyšlehly první plameny, a při ohni shořela část již potišťených archů *Kroniky české*.

Lucie Storchová

(Filozofický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i.)

KOLPORTÉR HÁJKOVÝCH VÝMYSLŮ? JAN DUBRAVIUS A JEHO INTERPRETACE KRONIKY ČESKÉ

Príspevek se bude zabývat tím, jak olomoucký biskup a humanista Jan Dubravius zacházel s *Kronikou českou* při psaní svého díla *Historiae regni Bohemiae libri XXXIII* (poprvé vydaného v Prostějově r. 1552). Přestože starší badatelé často považovali Dubraviovu historii za latinské přepracování Hájkovy kroniky, příspěvek se pokusí poukázat na rozdíly mezi oběma díly, které souvisejí s obecnějšími trendy vývoje humanistické historiografie.

Josef Vacek

(Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy, Praha)

DRAHÁ PERLA V TEMNOSTI POHANSKÉ ZROZENÁ SVATÁ LUDMILA A TETÍN POHLEDEM NEZNÁMÉHO AUTORA NA POČÁTKU 18. STOLETÍ

Príspevek vychází z málo známého díla nazvaného *Drahá perla v temnosti pohanské* (vydáno 1719), které se věnuje historii Tetína a životu svaté Ludmily. Přednáška se pak zaměří na život svaté Ludmily — od jejího křtu až po záhrady, které jsou v díle popsány a kterým bude věnován větší prostor. Tématem rovněž bude to, jak je Tetín v knize vylíčen a jak se toto významné místo ke svaté Ludmile váže.

Nina Weissová

(Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy, Praha)

RECEPCE HÁJKOVY KRONIKY V LEGENDISTICE 19. STOLETÍ

Príspevek stručně shrne význam a dějiny legendistiky na českém území od jejích počátků až do 19. století. Dále bude objasňovat formu zbožnosti a její proměny v 18. století, zejména v období osvícenství a také ve století 19. Samotným jádrem příspěvku bude prezentace vlivu Hájkovy kroniky na legendistiku a literaturu v 19. století. Vliv Hájkovy kroniky bude demonstrován na textech Josefa Schiffnera a dalších autorů.

V průběhu pořádání konference budou návštěvníkům zpřístupněny tetínské památky včetně fary, v níž Václav Hájek v letech 1533–1539 pobýval.